

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

Ob Dunavu se jasni.

Kancler dr. Buresch išče za Avstrijo pomoči. — Francozi svetujejo podonavskim državam gospodarsko solidarnost in federacijo. — Avstrija se boji profinemškega vpliva v federaciji. — Jugoslovanski zunanji minister izjavlja v senatu, da je Jugoslavija za odkrit in lojalni sporazum srednjeevropskih držav. — Čehoslovaški minister odklanja vmešavanje Nemčije in Italije v notranje zadeve držav ob Dunavu in priporoča tudi Avstriji več samostojne politike. — Avstrija stoji še vedno na razpolju.

Kancler naše države je dobro poznal gospodarski položaj Avstrije, ko se je v februarju obrnil do velesil s prošnjo, naj posredujejo za nujno odpomoč svoji sosedu ob Dunavu. Dosti dolgo se že govori, da je nemogoče obstoj države, ki izdaja letno za milijardo šilingov več v inozemstvo kot jih sprejema. Slednjič so pritirala kanclerja dejstva, da je storil zadnji korak v rešitev potapljače se ladje. Gospodarski organizem je skoroda izkrvavel in grozil je vsak trenutek državni bankrot. Do obupnega položaja je dovedel poleg že itak po legi in položaju slabokrvnega gospodarskega telesa še usodni polom največjega avstrijskega kreditnega zavoda. Po polomu tega zavoda je bilo že prekasno, da bi se ohranil doma ves devizni zaklad narodne banke, ki je služil v kritje našega denarja. Devizne odredbe so bile sklenjene, ko je bil hlev že skoro prazen. In ko je došel za državo najopasnejši trenutek, je kancler povabil k sebi dunajske diplomatske zastopnike velikih držav, jim objasniti državni položaj in razložil, da je Avstrija prisiljena, da, če treba, z uvoznimi prepovedmi izenači gospodarski pasivum. Dobro je vedel kancler, da pomeni ta korak k uvoznim prepovedim zadnji in najnevarnejši in najriskantnejši poizkus rešitve iz obupnega položaja. Uvozne prepovedi bi zahtevale od avstrijskega ljudstva velikanske gmotne žrtve in izredno naklonjenost sosednjih držav. Cena blaga, ki ga naša država uvaža, bi visoko poskočila in zvišala življenske pogoje vsakega posameznika. Dočim bi življenje postajalo vedno dražje, bi vendar ne smelo biti niti najmanj govora o zvišanju plač ali znižanju davkov. Poleg tega dejstva, ki bi zahtevalo od državljanov brezprimerno požrtvovalnost, se pridruži še druga težkoča, da bi se z uvožno prepovedjo ne mogle sprijazniti sosedne države, ki se tudi ne nahajajo v nikakem rožnatem položaju. Če bi odgovorile na isti način, bi postal naš položaj še zamotanejši. V tem spoznanju je kancler v drugem delu svoje izjave evropskim diplomatom izrazil željo, naj bi se gospodarski delokrog razširil na vse sosedne države in na vse države. Pod pritiskom vsememškega tiska je moral takoj dostaviti, da pri tem nikakor ne misli na kako federacijo držav, pri katerih bi bila izključena Nemčija.

Francoski predsednik Tardieu je odgovoril na klic avstrijskega kanclerja z načrtom podonavske federacije.

S tem načrtom gospodarskega sodelovanja vseh srednjeevropskih držav se bavi danes vsa evropska javnost. Baš v tem vprašanju je pokazala taista javnost, kolikor seveda pride do izraza v časopisju, neverjetno razkosanost in razdrapanost. Tako veliko je pomanjkanje enotnega koncepta, da bo treba Nemcem morda samim ugrizniti v kislno jabolko in odločiti, li naj naša Avstrija res izkrvavi ob tem skitem boju evropske diplomacije.

Kancler je želel, naj bi se našel rešilni način vsaj do velikonočnih praznikov. Pa prestra borba se bje in zaenkrat res še ni izgleda. Ostaja seveda še vprašanje, li ne bodo dejstva in položaj tokrat močnejši od besed in li ne bodo sama narekovala način rešitve.

V tem lovu evropske diplomacije za lastno koristjo sta vendar dve svetli točki. V izja-

vah obeh najmočnejših srednjeevropskih držav — Jugoslavije in Čehoslovaške — je dovolj treznih in dobrohotnih misli. Saj je bil celo njun utis na sicer tako ljubosumno in razdraženo vsenemško avstrijsko časopisje izredno ugoden. V velikem tednu je govoril v jugoslovanskem senatu dr. Marinkovič, jugoslovanski zunanji minister, o najvažnejših vprašanjih jugoslovanske zunanje politike in dejal k načrtu federacije takole: Avstro-Ogrska ni nikdar igrala velike gospodarske vloge in njeno razbitje ni moglo ustvariti tako velike krize. Francija predlaga, naj bi se podonavske države medsebojno sporazumele na gospodarski podlagi in naj bi potem skupno zahtevale od drugih držav zopetne in še večje sporazume, s katerimi bi se uredilo celotno gospodarsko življenje kontinenta. Pravilna je misel Francije, da bo treba ceho svetovne vojne vso plačati in poravnati. Temu pa ne bi zadostoval blok podonavskih držav, ker bi ne mogel zadostovati samo sebi in ostati ločen od vsega ostalega sveta. Morebiti vežejo Jugoslavijo z drugimi državami še večji interesi kot s posameznimi podonavskimi državami in na ljubo neke federacije ne moremo zanemarjati starega prijateljstva in starih trgovinskih vezi. V tem smislu hočemo doprinesiti k uresničitvi francoskega predloga in smo za iskren in lojalni sporazum in za mednarodno sodelovanje.

Čehoslovaški minister dr. Beneš je podal stališče svoje vlade k vprašanju podonavske federacije takole: Češkoslovaška je za pogajanja srednjeevropskih držav, da si ugodijo medsebojne carinske prednosti. Odklanjamo pa misel carinske unije teh držav kakor tudi vsako politično akcijo. Brez Romunije in Jugoslavije nočemo storiti niti koraka. — Češkoslovaški je federacijski načrt velikopotezen dokument, da se je končno priznala malim državam ob Dunavu pravica, da si smejo svoje zadeve same urediti in voditi. Srednjeevropske države so politično dovolj zrele in močne, da bodo znale voditi samostojno politiko in si prepovedujejo vmešavanje zunanjih držav v svoje notranje zadeve. Nemčiji naj ne bodo srednjeevropske države samo kolonije, ki bodo služile nemškemu političnemu in gospodarskemu razmahu. Če Nemčija in Italija ne pristaneta na francosko pobudo, ki vsebuje popolno samostojnost podonavskih držav, Češkoslovaška noče sodelovati v podonavskem bloku in se zanj ne bo niti pogajala.

Izjavi obeh državnikov sta nenavadno jasni in vse avstrijsko časopisje izraža svoje presenečenje nad njima. Seveda občutijo v njih tudi očitke sebi, da bi končno res že bil čas, da bi se Avstrija vzdramila do samostojnega političnega vodstva in ne prepuščala svoje usode še zanaprej tujim rokam.

Vsako tozadevno prorokovanje je težko. Le eno smemo trditi: odkritosrčnost je v politiki prvi korak za dosego sporazuma. In ta korak je z načrtom federacije vsaj deloma storjen. Vsako gospodarsko in politično zblizanje med narodi pa smemo z vsem srcem pozdraviti, ker pomeni zopet košček bližje vsesplošni rešitvi. Končna rešitev pride seveda šele, ko bo v svetu in ljudstvu utrjena zavest, da je

vedno bolje gledati v sosedu prijatelja in brata kot pa sovražnika.

Kako pravi stari pregovor iz našega kmetiškega življenja: Spoštuj sosedu, če hočeš sam dobro gospodariti! Torej velja isti pregovor tudi za mednarodno življenje in politiko.

O obmejnem prometu.

Kako urejuje nova začasna trgovinska pogodba med Avstrijo in Jugoslavijo z dne 9. marca 1932 obmejni promet.

Z 9. marcem je stopila med obema sosednima državama v veljavo nova trgovinska pogodba. Poleg širšega carinsko-tarifnega dela prinaša tudi sporazumne sklepe obeh držav glede obmejnega prometa. Na željo nekaterih naših čitateljev prinašamo kratek osnutek tega dela trgovinske pogodbe.

Pri obolenjih vsled prehlada, revmatičnih, skrninastih in živčnih bolečinah so Togaltablete neprckosljive. Toga! izloča scalnično kislino in deluje vsled tega direktno na koren bolezni. V vseh lekarnah. Cena S 2,40. 5/2

Obmejna paša.

Obmejnim prebivalcem avstrijske republike in kraljevine Jugoslavije je dovoljeno goniti živino na planine, ki se nahajajo v sosednji državi. Goniti se smejo goveda, konji, ovce, koze in svinje. Pri tem se smejo uporabljati samo pota, ki so po pogodbi določena ali katera naknadno dovoli obmejna oblast. Lastniki živine morajo biti v posesti živinskega lista, ki je lahko tudi skupen za vso živino, če je ta ene vrste. Obenem morajo oddati prej obmejni carinski oblasti seznam vseh komadov živine in v njem navesti vrsto, spol, starost, barvo itd. Prodaja živine na paši ni dovoljena. Za prisilno klanje je potrebno posebno dovoljenje občine v slučaju, da se kolje onstran meje. Vsi živinski pridelki (mleko, maslo, sir itd.) se morajo prinesiti nazaj v državo, kateri pripada lastnik živine. Le tako je njihov prenos carine prost. Obmejna listina daje lastniku živine pravico do obiska planine. S tako listino se lahko izkažejo tudi pastirji, če pasirajo mejo pri iskanju živine.

Obmejni promet.

Obmejno cono, za katero predvideva pogodba posebne ugodnosti, tvori pas, širok 10 km ob državni meji. V tej obmejni coni je dovoljen carine prost prenos ali prevoz iz ene države v drugo za sledeče predmete:

Seno, slama, krmilna zelišča, stelja; sveže in suho sadje, sveža zelenjad, sveže in kislo mleko;

les za kurjavo, premog in šota; moka, kruh in navadno pecivo do 5 kg; 5 jajc;

meso, sir, maslo in smetana do 1 kg.

V inozemski obmejni coni smejo prebivalci tostranske obmejne cone mleti in žagati brez polaganja kavcije. Dovoljen je carine prosti prenos zdravil, orodja v popravo, dovoz živine k živinozdravniku, tehtanju, biku. Dvojnimi posestnikom, to je takim, katerih posestvo je po državni meji deljeno, je dovoljeno goniti živino čez mejo na pašo, obdelovati polje, nositi hrano delavcem, prevažati orodje, semensko žito in spravljanje poljskega pridelka.

Posestnikom s pašnim servitutom onstran državne meje so dane smiselno iste pravice kot dvojnimi posestnikom.

Prebivalci obmejne cone imajo pravico do obmejne propustnice in se smejo v obmejnem pasu sosedne države prosto kretati. Oblast

Cena odprodaja se je pričela!

Modna trgovina **SCHLICHTINGER - CELOVEC, Wienerg. 4**

Najcenejši nakupni vir plaščev, oblek, bluz, predpasnikov, čevljev, klobukov, moškega, ženskega in otroškega perila, nogavic, kratkih nogavic in mnogih drugih potrebščin.

Obleke	od S	3 ⁹⁰	Ženske srajce	od S	1 ⁵⁸
Plašči	" "	18 [—]	Kombineže	" "	1 ⁹⁸
Moške obleke	" "	55 [—]	Nogavice	" "	— ⁶⁹
Moške hlače	" "	5 ⁵⁰	Kratke nogavice	" "	— ⁵⁵
Moške srajce	" "	2 ⁷⁸	Reformne hlače	" "	1 ⁹⁸
Moške spodnje hlače	" "	1 ⁸⁶	Štajerske hlače	" "	2 ⁹⁸
Moški klobuki	" "	4 [—]	Čevlji	" "	4 ⁹⁰
Moški in ženski dežniki	" "	4 ⁵⁰	Telovniki	" "	3 ⁹⁰

Požurite se, ker mi prodajamo samo tako dolgo še, dokler traja zaloga kljub po-dražitvi po starih cenah. 38
Govorimo slovenski!

Vabilo

na

40. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Zilski Bistrici, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši v nedeljo, dne 3. aprila 1932 ob 2. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1931.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Opomba: Ako ob določeni uri ni zastopanih zadostno število deležev, se v smislu pravil vrši eno uro pozneje drugi občni zbor, ki sklepa brez ozira na število zastopanih članov.

Vse združnike vabi

NAČELSTVO.

Slovenska krščansko-socialna zveza za Koroško

vabi na

razstavo in zaključno prireditev

kmetijsko-gospodinjstva tečaja v Dobrli vasi, ki se vrši v nedeljo, dne 3. aprila v Društvenem domu.

Razstava se otvori ob osmih zjutraj in traja do sedmih zvečer. Predmeti so na prodaj.

Popoldne ob treh se vrši zaključna prireditev s pestrim sporedom:

Deklamacije, solospjevi, govor, petje moškega in dekliškega zbora, prizori »Slepa deklica«, »Rožice«, »Ples zamorcev« itd.

Pridite na zadnjo vigradno razstavo in dajte svoje dobre volje še drugim! 47 Vabi odbor.

lahko izstavi propustnico za več družinskih članov. Otroci pod 12 let ne rabijo te listine. Z obmejno propustnico je dovoljeno v inozemstvu bivanje za največ tri dni. Pasiranje državne meje peš je dovoljeno samo podnevi; izjeme se dovolijo v času poljskega dela. V nujnih slučajih smejo zdravniki in živinozdravniki vršiti svoj posel v obmejnem pasu so-sednje države lahko samo s propustnico.

Turistovski promet.

Turisti in smučarji, ki so v posesti članske izkaznice turistovskega, oziroma smučarskega društva, priznanega od obeh držav, se smejo s to izkaznico svobodno kretati v obmejnem pasu, ki ga loči v Avstriji od ostalega tuzemstva sledeča meja: Peč—Sovče—Podklošter, železniška proga od Podkloštra do Mlinar, beljaška proga od Bekštanja do Ledinc, cesta od Ledinc preko Št. Jakoba—Podgorij—Sveč—Bistrica—Svetne vasi—Borovelj—Glinj—

Šmarjete—Apač—Galicije—Žitare vasi—Ženeka—Štebna—Šmihela do postaje Pliberk in odtod železniška proga do državne meje. V Jugoslaviji tvori mejo obmejnega pasu sledeča črta: Peč—državna meja do Triglavskega vrha—cesta Mojstrana—Dovje—Jesenice—Žirovnica—Begunje—Tržič—Kokra—Sv. Ambrož—Stahovica—Luče—Travnik—Urška gora—Prevalje. V tem pasu je turistom in smučarjem dovoljena uporaba cest, železnic, potov, obisk gostiln, planinskih koč. Legitimacija opravičuje bivanje v inozemskem obmejnem pasu za kvečjemu tri dni. Prepovedano je nositi s seboj orožje, fotografske aparate. Turisti se smejo nadalje poslužiti še sledečih železniških prog izven obmejne cone:

Žitara vas—Pliberk,
Tržič—Kranj—Žirovnica.

Med temi progami ni dovoljen izstop. Kdor se hoče te ugodnosti poslužiti, mora javiti svojo namero prej bližnji orožniški postaji.

Štednja v upravi. Konferenca dežel se je vršila v Solnogradu pod predsedstvom solnograškega deželnega glavarja dr. Rehrla dne 21. t. m. in 22. t. m. o vprašanju, ki smo jih že objavili. Glede skrajšanja uradne poti, da naj odločujeta o katerikoli zadevi samo dve oblasti, se je izdelal zakonski predlog. Samo za socialne zadeve naj bi veljale tri oblasti, pa tudi tukaj z izjemami. Predlagalo se je dalje, da naj velja tudi za osrednje oblasti šestmesečni rok za rešitev akta. Dalje se je sestavil osnutek društvenega zakona, osnutek o združitvi manjših oddelkov pri deželnih vladah in osnutek o skrajšanju uradne poti pri socialnem zavarovanju. Dr. Rehrl je mnenja, da je upravni aparat veliko preobširen in da zadostuje za osrednjo upravo 2000 uradnikov, ki se naj vsi nastanijo z uradi v bivšem vojnem ministrstvu. — Finančni odbor Društva narodov je končal razprave in sestavil poročilo za Svet, ki pa bo šele objavljeno. Za Avstrijo menda odbor predlaga posojilo, ki naj pomaga državi iz sedanjega položaja, vendar se naj Avstriji za odplačevanje dolgov v inozemstvu ne dovoli nikaka preložitve plačil. — Nemški tisk pozdravlja angleško stališče glede podunavske federacije in pravi, da se približuje nemškemu in italijanskemu stališču. Vse to skupaj pa Avstriji ne bo pomagalo nič, ker ima denar samo Francija.

Jugoslovanski bankovci. V predzadnji številki smo poročali, da nežigosani 1000dinarski bankovci niso več plačilno sredstvo in da se bodo tudi žigosani bankovci po 1000 Din. vzeli iz prometa, ko bo državna tiskarna dotiskala nove bankovce po 1000 Din. Nežigosane 1000-dinarske bankovce še sprejema v zamenjavo jugoslovanska Narodna banka. Poroča se sedaj, da bodo vzete iz prometa tudi novčaničke po 10 Din. z datumom od 1. novembra 1920, to so takozvani kovači z modrim tiskom, in novčaničke po 5 Din. Te novčaničke bodo zamenjane v enaki vrednosti z drugimi novčanicami. Za zamenjavo je časa sicer še tri leta, vendar je previdnost božja mast. Po tem roku te novčaničke ne bodo več zakonito plačilno sredstvo. Lastniki jih bodo lahko po tem roku predložili v zamenjavo le glavni državni blagajni. Kdor ima iz preteklega desetletja v kakem skritelem kotu še kakšen jugoslovanski bankovec, naj skrbi za to, da ne bo trpel škode.

Irska se osvaja. Pri zadnjih volitvah v irski parlament je dobila večino stranka de Valere, ki je za popolno odcepitev od Anglije. Kmalu za tem je bil de Valera izvoljen za predsednika irske republike. Sestavil je novo vlado iz samih republikancev. De Valera pa more vladati samo s podporo drugih strank, ker nima dvetretjinske večine. Delavska stranka je izjavila, da bo podpirala de Valero samo pod pogojem, da ne bo izzval gospodarske ali kakršnekoli druge vojne z Anglijo in če bo preprečil tudi vsako notranjo državljansko vojno. Slično izjavo je podal zastopnik opozicije. De Valera je svoji stranki skozi 10 let marsikaj obljubljal. Sedaj bo moral svoje obljube izvesti. Zaenkrat je sporočil parlamentu, da bo vlada stavila predlog, da se ukine pri-sega zvestobe angleškemu kralju. Angleže to ne razburja toliko, ker je notranja zadeva Irske. Pogodba med Irsko in Anglijo prisege angleškemu kralju namreč ne zahteva, ampak samo irska ustava. Finančni minister je ob tej priliki izjavil, da bo ustavljeno plačilo 3 milijonov funtov šterlingov letno, ki bi jih morali Irski plačati Angliji. Tudi to Angležev ne spravlja iz ravnotežja ter pravijo, da je na svetu v denarnih zadevah vedno mogoč kompromis. Irska se je namreč obvezala plačevati Angliji za razlastitev lordskih posestev letno 3 milijone funtov šterlingov. Najtežje stališče bo imel de Valera radi odprave zakona za zaščito republike.

4.000.000

4 milijone skodelic

Kathreiner-ja

dnevno!

Bi se v Avstriji pilo toliko **Kathreinerja**, če bi obstojala boljša sladna kava?

In pri tem je **Kathreiner** tako poceni!

Na Kitajskem se je vojna vihra nekoliko poglela. Sklenjeno je bilo začasno premirje, kateremu sledi definitiven mir, če pride namreč do sporazuma. Obe vladi sta pogoje za premirje sprejeli in premirje je bilo razglašeno. Angleška in japonska mornarica odhaja iz Šanghaja. Japonska spravlja proč tudi vojsko. Pravi se, da jo pošilja v Mandžurijo, kjer se ponavljajo upori proti republiki, na drugi strani pa baje Rusija združuje ob mandžurski meji močne edinice. Japonska kakor Rusija imata interes nad Mandžurijo. Pravi se sicer, da povzročila nemire kitajska neredna vojska, vendar se je uporabljal ta izgovor doslej še vedno, kadar se je šlo za to, da se ustvari povod za novo osvojevanje. Kitajcem pride zelo prav, da Amerika in druge države, ki so podpisale pogodbo o nedotakljivosti kitajskih meja, ne nameravajo priznati nove mandžurske republike. Sovražnosti so ustavljene in na vzhodu ni nič novega, gre se samo še za umik čet in likvidacijo spora.

DOMAČE NOVICE

Občinske volitve

imamo zopet letos na Koroškem, in sicer se vršijo v nedeljo dne 24. aprila. Volijo vse občine razen Celovca občinske svetnike. Za vse volilce izredno važen dan. Naša ustava nam nalaga dolžnosti, daje nam pa tudi pravice. Dolžnosti imamo toliko, da se niti ne spoznamo več, pravico pa imamo pravzaprav samo eno, da si volimo svoje zastopnike tako v občinski svete, kakor v deželni in državni zbor sami, neodvisno od drugih, na

